

Μαρτυρία Παλλάδιου Νικολάου

ΟΝΟΜΑ:	Παλλάδιος Νικολάου
ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ:	27 Δεκεμβρίου 1937
ΗΜΕΡΟΜ. ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΟΚΑ:	1954
ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ:	Μικρός
ΠΕΡΙΟΧΗ/ΕΣ ΔΡΑΣΗΣ:	Ξερό, Καραβοστάσι, Πύργο, Κύκκο, περιοχή Τυλλη- ρίας
ΚΑΤΑΖΗΤΟΥΜΕΝΟΣ:	Όχι

Ο Γιωρκάτζης αγαπούσε πολύ τους αγωνιστές

Τον Πολύκαρπο Γιωρκάτζη τον πρωτογνώρισα προσωπικά το 1960, μετά τον αγώνα της ΕΟΚΑ.

Εγώ κατά τον αγώνα ήμουν με τον Μάρκο Δράκο και τον Σόλωνα Ποιηταρίδη στην περιοχή Ξερού - Κύκκου. Μαζί μας ήταν και ο Νίκος Ιωάννου (Ψωμάς) και ο Γιώργος Γεωργιάδης, ο Φυρίλλας κ.ά.

Η καθοριστική γνωριμία μας έγινε το 1960 στο Ξερό, στο σπίτι του ήρωα Μάρκου Δράκου.

Στη συνέχεια αποδείχτηκε ότι η συνάντηση εκείνη άλλαξε άρδην τη ζωή μου.

Ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, επειδή ήθελα να σπουδάσω, μου κανόνισε υποτροφία μέσω της ελληνικής κυβέρνησης να σπουδάσω στην Εθνική Ακαδημία Φυσικής Αγωγής. Παρόλο που ο ίδιος μου πρότεινε να μπω στο στρατό ή στην Αστυνομία, εγώ επέμεινα να σπουδάσω γυμναστής.

Εδώ θα πρέπει να προσθέσω ότι ο Γιωρκάτζης αγαπούσε και βοηθούσε πολύ τους αγωνιστές, με το σκεπτικό ότι αυτοί που θυσιάσαν και τις δουλειές τους και τα πάντα για τον αγώνα του '55-'59, αυτοί πρώτοι edικαιούντο να αποκατασταθούν επαγγελματικά.

Τέλειωσα από τους πρώτους σε επιδόσεις τη Γυμναστική Ακαδημία το 1963 και η όλη μου προσπάθεια ήταν για να δικαιώσω τον Γιωρκάτζη, που με βοήθησε.

Όταν ήρθα στην Κύπρο και ύστερα από δύο αποτυχημένες απόπειρες να τον συναντήσω, τελικά τον συνάντησα στην τρίτη απόπειρα, με ρώτησε πού έμενα. Όταν εγώ του είπα «ακόμα δεν κανόνισα διαμονή», μου είπε: «Έλα να μείνεις σε δύο μέρες μαζί μου στο σπίτι μου στη Μετοχίου». Εγώ έμεινα εμβρόντητος, διότι αν σκεφτεί κανένας πόσο ψηλά ήταν τότε ο Γιωρκάτζης και ποιος ήμουν εγώ, θα αντιληφθεί σε ποια ψυχική κατάσταση ήμουν εκείνη την ώρα και πόσο με τιμούσε η πρότασή του.

Μετά δύο μέρες εγκαταστάθηκα στο σπίτι του Γιωρκάτζη, όπου έμεινα μαζί του πέντε χρόνια, μέχρι το 1968, που παντρεύτηκε και μετακόμισε από τη Μετοχίου στην πολυκατοικία «Μερόπη».

Το 1963 άρχισε εκπαίδευση πολιτών, λόγω πληροφοριών για εξέγερση των Τούρκων. Σ' εμένα ανέθεσε την εκπαίδευση περίπου πενήντα πολιτών, τους οποίους μετέφερα στα κρατητήρια του χωριού Μάμμαρι για εκπαίδευση. Ο κόσμος που μας έβλεπε, επειδή εγώ οδηγούσα το λεωφορείο με τους ανθρώπους αυτούς, νόμιζε ότι ήμουν οδηγός λεωφορείου.

Με τον Γιωρκάτζη συνδεθήκαμε πάρα πολύ. Όπου πήγαινε, τις περισσότερες φορές μ' έπαιρνε μαζί του, ακόμα και σε δεξιώσεις ή σε νυχτερινά κέντρα. Του άρεσε δε πολύ να με βλέπει να χορεύω συρτάκι.

Όταν αρραβωνιάστηκε με τη Φωτεινή, πολλές φορές τούς συνόδευα στις εξόδους τους.

Ερώτηση: Ως άνθρωπο πώς θα τον χαρακτήριζες;

Μία προσωπικότητα που δεν τη βρίσκεις εύκολα. Δεν μπορούσες να του αρνηθείς ή να μην τον ακούσεις σε κάτι που ήθελε. Ήταν δε τόσο έξυπνος, που πολλές φορές διερωτόμουν εάν, συγκρινόμενος με τον Γιωρκάτζη, είχα μυαλό.

Ήταν πονόψυχος και πολύ κοινωνικός, απόδειξη τα πολλά βαφτιστήρια που είχε.

Άλλη ικανότητα του Γιωρκάτζη ήταν ότι οτιδήποτε γινόταν σε οποιαδήποτε γωνιά της Κύπρου το γνώριζε πριν από την Αστυνομία, λόγω ενός άρτιου δικτύου πληροφοριών από πολίτες.

Ήταν τολμηρός και αποφασιστικός.

Ερώτηση: Μπορείτε να μας πείτε ένα παράδειγμα γι' αυτή την τόλμη και την αποφασιστικότητά του;

Να σας πω. Μία φορά σ' ένα μεικτό χωριό της Λάρνακας είχαν σκοτώσει οι Έλληνες έναν Τούρκο και οι Τούρκοι έναν Έλληνα. Υπήρχε μεγάλος αναβρασμός στο χωριό και απειλούνταν αιματηρά επεισόδια.

Ξέχασα να σας πω ότι, για να μπορέσει κάποιος να μπει στον ελληνικό τομέα του χωριού, έπρεπε πρώτα να διασχίσει ολόκληρο τον τουρκικό τομέα.

Ο Γιωρκάτζης ανέλαβε να ξεκαθαρίσει την κατάσταση, με εντολή του Μακαρίου. Τότε ο Γιωρκάτζης, αντί να στείλει άλλους, Αστυνομία, στρατό κ.λπ., αποφάσισε να πάει ο ίδιος. Με φώναξε και μου είπε να πάρω ένα αυτόματο, χωρίς να μου πει γιατί και πού θα πηγαίναμε. Ο ίδιος κρατούσε ένα πιστόλι. Όταν στη διαδρομή μου αποκάλυψε πού θα πηγαίναμε, εγώ προσπάθησα να τον αποτρέψω, διότι αφ' ενός μεν κινδύνευε άμεσα η ζωή του μέσα στον τουρκικό τομέα του χωριού, αφού έπρεπε να τον διασχίσει, και αφ' ετέρου η Κύπρος χρειαζόταν τον Γιωρκάτζη. Εκείνος ήταν ανέκδοτος.

Με το χέρι στη σκανδάλη από μέρους μου διασχίσαμε τον τουρκικό τομέα, εγώ πολύ ανήσυχος κι εκείνος εντελώς ατάραχος, και πήγαμε στον ελληνικό τομέα, όπου μάζεψε όλους τους άντρες σ' ένα σπίτι, τους έβαλε τις φωνές και τους διέταξε να ησυχάσουν. Και πράγματι, με την εμφάνιση του Γιωρκάτζη, η κατάσταση επανήλθε στην ομαλότητα. Και μιλούμε σε μια περίοδο μεγάλης έντασης μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων.

Ερώτηση: Έζησες με τον Γιωρκάτζη, μέχρι το θάνατό του, πάρα πολλά. Σήμερα ο Γιωρκάτζης από πολλούς που δεν τον γνώρισαν έχει δαιμονοποιηθεί και μάλιστα κάποιος δημοσιογράφος τον αποκαλεί και πράκτορα των Αγγλων. Πώς τα σχολιάζεις;

Όλα αυτά είναι ανοησίες και ανάξια σχολιασμού. Ο Γιωρκάτζης υπήρξε κορυφαίος αγωνιστής, άδολος πατριώτης και πιστός φίλος. Απόδειξη είναι το φαινόμενο που παρατηρείται στα μνημόσυνά του εδώ και τριάντα οκτώ χρόνια, όπου κάθε χρόνο όλο και περισσότερος κόσμος παρευρίσκεται για να τιμά τη μνήμη του. Πες μου ένα παρόμοιο φαινόμενο.

Ερώτηση: Πώς σχολιάζεις τη διάσταση που επήλθε μεταξύ Μακαρίου - Γιωρκάτζη;

Όλα ξεκίνησαν, κατά την άποψή μου, με την υπόθεση Παναγούλη, όταν ο Γιωρκάτζης, με την έγκριση του Μακαρίου, παραχώρησε διαβατήριο στον Παναγούλη. Όταν έγινε η απόπειρα κατά του δικτάτορα Παπαδόπουλου και κατηγορήθηκε ο Γιωρκάτζης ότι αυτός τους έδωσε τα εκρηκτικά, η χούντα ζήτησε την παραίτηση του Γιωρκάτζη από τον Μακάριο. Ο Γιωρκάτζης στην αρχή αρνιόταν να παραιτηθεί και μάλιστα τότε έγιναν και διαδηλώσεις στη Λευκωσία. Οπότε ο Μακάριος είπε στον Γιωρκάτζη: «Εάν δεν παραιτηθείς εσύ, θα παραιτηθώ εγώ». Τότε παραιτήθηκε ο Γιωρκάτζης.

Οι φίλοι του τότε τον πίεζαν να κάμει κόμμα. Ο Γιωρκάτζης στην αρχή αντιδρούσε και μετά είπε ότι θα ρωτούσε πρώτα τον Μακάριο. Όπως μου είπε εμένα, ο Μακάριος τού είπε ότι θα τον βοηθήσει κι έτσι προχώρησε στη δημιουργία κόμματος, με αρχηγό τον Κληρίδη και υπαρχηγούς τον ίδιο τον Γιωρκάτζη και τον Τάσσο Παπαδόπουλο (το Ενιαίο Κόμμα).

Όταν το κόμμα φάνηκε ότι έπαιρνε μεγάλες διαστάσεις και είχε τεράστια απήχηση στον κόσμο, όλως περιέργως δημιουργήθηκε ένα άλλο φιλομακαριακό κόμμα, η Προοδευτική, με τον Αζίνα, τον Σαμψών, τον Χατζηρακλέους και τελικά με το δήμαρχο Λευκωσίας Οδυσσέα Ιωαννίδη, ο οποίος αρχικά ήταν με το Ενιαίο. Ως επακόλουθο της δημιουργίας της Προοδευτικής, όλοι σχεδόν οι παπάδες της υπαίθρου πήγαν με

την Προοδευτική, πράγμα που ενόχλησε τον Γιωρκάτζη, που έλεγε: «Παρόλο που ο Μακάριος υποσχέθηκε να μας βοηθήσει, τώρα υποστηρίζει, όπως φαίνεται, το νέο κόμμα».

Νομίζω ότι από δω άρχισε η διάσταση Μακαρίου - Γιωρκάτζη, την οποία εκμεταλλεύτηκε η χούντα, για να αποδυναμώσει το εσωτερικό μέτωπο της Κύπρου. Γιατί ο Μακάριος και ο Γιωρκάτζης αποτελούσαν την εγγύηση και την ασπίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Μετά το θάνατο του Γιωρκάτζη, με κάλεσε ο Αρχιεπίσκοπος και σε συζήτηση που είχαμε μου είπε χαρακτηριστικά για τη διάσταση που είχε με τον Γιωρκάτζη. Εγώ του είπα ότι όσο ζω θα τιμώ τη μνήμη του και μου απάντησε υψώνοντας τον τόνο της φωνής του: «Δεν έχω γνωρίσει εξυπνότερο άνθρωπο από τον Γιωρκάτζη».

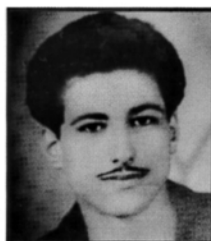
Ερώτηση: Ποιος, κατά τη γνώμη σας, σκότωσε τον Γιωρκάτζη;

Σίγουρα ήταν αναμειγμένος ο Παπαποστόλου, κι αυτό συνάγεται από πολλές συγκυρίες και κυρίως από το γεγονός ότι είχε κλείσει ραντεβού μαζί του στον τόπο που βρέθηκε σκοτωμένος.

ΤΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ ΤΟΥ ΑΧΥΡΩΝΑ ΛΙΟΠΕΤΡΙΟΥ

Οι τέσσερις πεσόντες στον αχυρώνα Λιοπετρίου.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΥΟΣ

ΗΛΙΑΣ ΠΑΠΑΚΥΡΙΑΚΟΥ

ΦΩΤΗΣ ΠΙΤΤΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ

Το 1958 εντοπίστηκαν μέσα στον αχυρώνα του Παναγιώτη Καλλή στο Λιοπέτρι, ύστερα από προδοσία, και περικυκλώθηκαν από τα βρετανικά στρατεύματα τέσσερις καταζητούμενοι της ΕΟΚΑ: Ο Ανδρέας Κάρνος (Αυγόρου), ο δάσκαλος Φώτης Πίττας (Φρέναρος), ο Ηλίας Παπακυριακού (Λιθράγκωμη) και ο Χρίστος Σαμάρας (Λιοπέτρι). Έπειτα από σκληρή μάχη, που ήταν η φονικότερη και δραματικότερη από τότε που άρχισε τη δράση της η ΕΟΚΑ, και ύστερα από εμπρησμό του αχυρώνα από τους Βρετανούς, οι τέσσερις ήρωες «έκαμαν έξοδο» και σκοτώθηκαν από τα καταιγιστικά πυρά των Βρετανών. Σκοτώθηκαν επίσης και τραυματίστηκαν αρκετοί Βρετανοί στρατιώτες.